

LAKIALOITE 118/2005 vp

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 55 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Yrittäjän tilanne hänen oman lapsensa sairastuessa poikkeaa nykyisellään merkittävästi palkansaajan vastaavassa tilanteissa saamista eduista. Palkansaajalla on yleensä oikeus jäädä tilapäisesti (3—4 päiväksi) kotiin hoitamaan alle 10-vuotiasta äkillisesti sairastunutta lastaan täysin palkkaeduin. Tämä tilapäinen hoitovapaa on työsopimuslain nojalla palkatonta, mutta palkanmaksuvelvollisuus on näiden päivien osalta sovittu useissa työehtosopimuksissa. Vuonna 2000 lisättiin tuloverolain 69 §:ään säädös, jonka mukaan työnantajan maksama työntekijän sairaan lapsen hoito on työntekijälle veroton etu samaksi ajaksi kuin työntekijä olisi itse oikeutettu hoitamaan lasta kotonaan. Tästä aiheutuva kustannus on yritykselle vähennyskelpoinen. Muutoksen taustalla oli tarve tällaisiin järjestelyihin erityisesti aloilla, joilla työntekijät ovat korkeasti koulutettuja erityisasiantuntijoita. Heidän työpanoksensa korvaaminen lapsen äkillisesti sairastuessa todettiin hankalaksi. Työnantajan järjestämä sairaan lapsen hoito vastaa näin ollen nykyaikaisen yhteiskunnan ja työelämän haasteisiin.

Nykytilanteessa yhtiömuoto vaikuttaa oleellisesti yrittäjän sairaan lapsen hoitajan palkkauskustannusten verokohteluun. Yrittäjän harjoittaessa toimintaa osakeyhtiön, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodossa yrittäjä voi nostaa yrityksestä tekemäänsä työtä vastaavaa palkkaa. Tällöin on katsottu yrittäjän olevan oikeutettu samoihin henkilökuntaetuihin kuin muut yrityksen työntekijät, eli yrityksen järjestämä

sairaan lapsen hoito on myös yrittäjälle näissä puitteissa verovapaata tuloa, ja yritys saa vähentää tästä aiheutuvan kustannuksen verotuksestaan.

Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla sen sijaan ei ole työnantajaa, joka maksaisi palkan kotiin jäämisen ajalta tai vastaavasti palkkaksi lapselle ulkopuolisen hoitajan. Lapsen sairastuessa äkillisesti yrittäjän itsensä kotiin jäämisestä aiheutuvaa tulonmenetystä ei korvata yrittäjälle, ja vastaavasti hoitajan palkkauskustannuksia käsitellään itselle tarjotusta etuudesta aiheutuvina elantokuluina, joten ne eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia.

Lapsenhoitokustannusten vähennyskelpoisuudella olisi suuri merkitys yrittäjyyden ja perheen yhteensovittamiselle erityisesti yksityisillä ja naisyrittäjillä. Vuonna 2003 yrityksistämme 40 % oli toiminimimuotoisia. Naisten omistamissa ja johtamissa yrityksissä tämä osuus on vielä suurempi, ja vuonna 2003 jopa 77 % aloittaneista naisten yrityksistä oli toiminimimuotoisia. Nämä yritykset ovat yleensä niin pieniä, että yrittäjän poissaolo työpaikalta tuntuu merkittävässä määrin yrityksen toiminnassa. Yksinyrittäjällä vaikutus on luonnollisesti kaikkein suurin. Naisyrittäjien osalta on todettava myös se, että edelleenkin perheessä äiti on yleensä se, joka jää kotiin hoitamaan sairastunutta lasta.

Yksityinen elinkeinonharjoittajakin voi toki tehdä kotitalousvähennyksen sairaan lapsen hoitajan palkkaamisesta. Tällöin vähennyistä ei kui-

tenkaan voida käyttää muuhun hänen kotonaan teetetävään työhön. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on omiin työntekijöihinsä nähden heikommassa asemassa, sillä hän voi työnantajana tarjota tavanomaiset henkilökuntaedut työntekijöilleen — muttei itselleen. Yksityisen elinkeinonharjoittajan tilannetta ei voida perustella palkansaajan ja yrittäjän aseman erilaisuudella, sillä lapsen sairastumista ei mitenkään voida pitää yrittäjyyteen luonnollisella tavalla liittyvänä riskinä. Perusteltuna ei voida myöskään pitää sitä, että yritysmuoto vaikuttaa edellä kuvatulla tavalla perheen saamiin tukiin.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä esittää, että yksityinen elinkeinonharjoittaja saisi vähentää oman sairaan lapsensa hoidon järjestämisestä aiheutuneet kustannukset verotuksessaan sellaisissa tilanteissa, joissa työntekijälle ei tuloverolain

69 §:n mukaisesti katsota syntyvän veronalaista tuloa työnantajan tilapäisesti sairaalle lapselle järjestämästä hoidosta. Asiaan ovat hiljattain ottaneet kantaa KTM:n ns. naisyrittäjyystyöryhmä (KTM julkaisuja 11/2005) ja STM:n Yrittäjien sosiaaliturva -työryhmä (STM työryhmämuistioita 12/2005). Naisyrittäjyystyöryhmä esittää perhe-elämän ja yrittäjyyden yhteensovittamiseksi verovähennysoikeuden luomista yrittäjäperheen alle 10-vuotiaan sairaan lapsen hoidon järjestämisessä. STM:n työryhmä ehdottaa varovaisemmin verovähennysoikeuden "tarpeen selvittämistä".

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 55 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 55 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1168/2000, uusi 3 kohta seuraavasti:

55 §

Yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja saa sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, vähentää:

3) sairaan lapsensa hoidosta aiheutuvat kustannukset silloin, kun työntekijälle ei vastaavis-

sa olosuhteissa katsottaisi syntyvän veronalaista tuloa tuloverolain 69 §:n 3 momentin nojalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2005

Ben Zyskowicz /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Kaarina Dromberg /kok
Leena Harkimo /kok

Pertti Hemmilä /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Anne Holmlund /kok
Jyri Häkämies /kok
Marjukka Karttunen /kok

LA 118/2005 vp — Ben Zyskowicz /kok ym.

Jyrki Katainen /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Esko Kurvinen /kok
Jere Lahti /kok
Kalevi Lamminen /kok
Jouko Laxell /kok
Suvi Lindén /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Olli Nepponen /kok
Tuija Nurmi /kok
Heikki A. Ollila /kok
Reijo Paajanen /kok
Maija Perho /kok
Lyly Rajala /kok

Paula Risikko /kok
Martin Saarikangas /kok
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Kimmo Sasi /kok
Arto Satonen /kok
Timo Seppälä /kok
Juhani Sjöblom /kok
Marja Tiura /kok
Irja Tulonen /kok
Raija Vahasalo /kok
Jan Vapaavuori /kok
Ahti Vielma /kok
Jari Vilén /kok
Lasse Virén /kok